

Sygn. akt IV CNP 70/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi powódki
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 23 maja 2013 r.,
w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko I. W.
o zapłatę kwoty 22.222 złotych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 2 października 2014 r.,

- 1. oddala skargę,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1.217,00 (jeden tysiąc dwieście siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 r. Sąd Rejonowy w S. zasądził od I. W. na rzecz E. S. kwotę 22.222 zł z ustawowymi odsetkami od 23 września 2011 r. i orzekł o kosztach procesu należnych powódce. W motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy ustalił, że strony w dniu 3 marca 2011 r. zawarły umowę o wykonanie prac budowlano-montażowych, których celem było dostarczenie przez pozwaną i zamontowanie w domu powódki 10 sztuk okien i 2 sztuk drzwi, za wynagrodzeniem w kwocie 22.222 zł. Tę kwotę powódka zapłaciła pozwanej przed wykonaniem umowy. Wobec wadliwości wykonania umowy powódka od umowy tej odstąpiła. W przedprocesowej korespondencji prowadzonej z pozwaną powódka wskazywała na wadliwości montażu i braki wyposażenia. W toku procesu o zwrot uiszczonego wynagrodzenia Sąd, korzystając z opinii biegłej ustalił, że montaż dwóch okien łukowych był wadliwy, ponieważ okna te zaczepiając o nadproże łukowe otwierają się jedynie na około 30 %, a powinny otwierać się na 90 %. Ponadto siedem sztuk okien zwykłych jest niestabilne, przy przeciągu drżą, w związku z czym okucia w tych oknach wymagają wymiany, a w drzwiach brakuje wkładki dolnego zamka i progów. Te wady przedmiotu umowy były istotne i uzasadniały odstąpienie od umowy. Biegła ustaliła koszty usunięcia wszystkich stwierdzonych wad, to jest koszty demontażu i montażu dwóch nowych okien łukowych – 6.000 zł, koszt wkładki do zamka i progów oraz ich montaż - 350 zł, koszt nowych okuć z wymianą w siedmiu oknach – 1.400 zł, prace regulacyjne przy siedmiu oknach - 350 zł, razem 8.100 zł. W ocenie Sądu Rejonowego przedmiot umowy należało jednak traktować jako nierozzerwalną całość. Okna i drzwi dostarczone do budynku powinny charakteryzować jednolitość, jako komplet rzeczy te powinny charakteryzować się określonymi wymogami technicznymi a także jednakowymi walorami estetycznymi. Stąd też, wobec stwierdzenia niezgodności towaru i usługi z umową powódka, po skutecznym odstąpieniu od umowy w całości, mogła domagać się zwrotu całego uiszczanego wynagrodzenia.

Na skutek apelacji pozwanej, Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 23 maja 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zamiast kwoty 22.222 zł

zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 6.000 zł, oddalił w pozostałej części powództwo i apelację, i orzekł o kosztach sądowych oraz o kosztach procesu w obu instancjach. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy zaaprobował ustalenia faktyczne i ocenę Sądu pierwszej instancji co do wad przedmiotu umowy opisanych w opinii biegłej, ocenił jednak, że nie całość przedmiotu umowy miała wady uzasadniające odstąpienie od umowy. Wadami takimi była wadliwość dwóch okien łukowych, a koszt ich demontażu i montażu nowych wynosi, zgodnie z opinią biegłej, 6.000 zł. Co do pozostałych usterek, to nie są one istotne i mogą być usunięte. Stąd też, w ocenie Sądu, powódka była uprawniona do odstąpienia od umowy w części dotyczącej okien łukowych, w pozostałej natomiast części, z uwagi na rodzaj wad i uznanie ich przez pozwaną, takie uprawnienie powódce nie przysługiwało; na rzecz powódki podlegała zatem zasądzeniu jedynie kwota 6.000 zł.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego złożyła powódka. Wskazała, że wyrok jest niezgodny z art. 316 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2002 r., Nr 141, poz.1176 ze zm., dalej jako ustawa o sp. kon.) również w związku z art. 4 ust.3 i art. 6 tej ustawy, a także niezgodny z art. 627, 637 i 642 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności przypomnieć należy, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i to szczególnego rodzaju, przysługuje bowiem od prawomocnego orzeczenia sądu i jej celem nie jest uzyskanie jego uchylecia lub zmiany lecz uzyskanie prejudykatu umożliwiającego realizację roszczeń odszkodowawczych za szkody wyrządzone przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej, stosownie do art. 77 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 417¹ § 2 k.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, w jaki sposób należy rozumieć pojęcie „orzeczenia niezgodnego z prawem” na gruncie przepisów art. 424¹ i nast. k.p.c. W wyroku z 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, (OSNC 2007, nr 2, poz. 35) Sąd Najwyższy

wyjaśnił, że stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to ustalenie jego bezprawności, które nie może nastąpić bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej, tj. orzekania w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Swoboda ocen sędziego wynika nie tylko z władzy sędziowskiej, ale także z prawa pozytywnego, często posługującego się pojęciami niedookreślonymi i klauzulami generalnymi albo dekretującego wolność decyzji sędziego. Treść orzeczenia zależy również od rezultatów wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, metod oraz podmiotu, który jej dokonuje. Z istoty wykładni wynika zaś wielość interpretacji, a sam fakt wykładni z natury rzeczy nacechowany jest subiektywizmem. Już z tych powodów uzasadnione jest, aby w odniesieniu do działalności jurysdykcyjnej sądu sformułować autonomiczne pojęcie bezprawności. Jeśli więc na gruncie odpowiedzialności cywilnej bezprawność oznacza generalnie naruszenie normy właściwego zachowania się, wynikającego z ustawy lub z umowy międzynarodowej, to w odniesieniu do odpowiedzialności za wydanie orzeczenia sądowego pojęcie to korygowane jest specyfiką władzy sądowniczej oraz jej ustrojem. Mając na uwadze zasadę niezawisłości oraz posługiwanie się przez sądy procedurami, których osnowę stanowi system zaskarżania orzeczeń, należy przyjąć, że orzeczenie niezgodne z prawem, to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi zatem mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r. SK 4/11, OTK-A 2012/8/97 oraz orzeczenia Sądu Najwyższego: postanowienie z 21 marca 2006 r., V CNP 68/05 nie publ. i wyroki: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06 nie publ., z dnia 7 lipca 2006 r.,

I CNP 33/06 OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 7 lutego 2007 r., III CNP 53/06 nie publ., z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06 nie publ. i z dnia 20 września 2007 r., II CNP 87/07 nie publ.).

Analizując czy istotnie kwestionowany wyrok jest niezgodny z przepisami wskazanymi przez skarżącą, za chybiony poczytać należy zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Przepis dotyczy oceny dowodów a zdaniem skarżącej sąd dokonując oceny dowodów przekroczył wynikające z tego przepisu ramy sędziowskiej swobodnej oceny dowodów. Zważywszy, że zgodnie z art. 424⁴ k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, zgodność/niezgodność wyroku z tym przepisem nie może być przedmiotem badania.

Nietrafne są zarzuty naruszenia przepisów kodeksu cywilnego to jest wskazanych przez skarżącą art. 627, 637 § 1 i 2 oraz art. 642 k.c. Pierwszy z tych przepisów zawiera definicję ustawową umowy o dzieło, nie jest więc wiadome i skarżąca tego nie wyjaśnia dlaczego uważa, że wyrok jest niezgodny z tym przepisem. Art. 637 § 1 i 2 k.c. wymienia uprawnienia zamawiającego w sytuacji gdy dzieło ma wady, a art. 642 k.c. stanowi o wymagalności wynagrodzenia – w chwili oddania dzieła. Przepisy te w sprawie nie miały zastosowania z uwagi na brzmienie art. 627¹ k.c., który wyłącza regulację kodeksową, odsyłając do przepisów ustawy 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego. Uprawnienia konsumenta w sytuacji gdy towar jest niezgodny z umową reguluje art. 8 powołanej ustawy.

Sąd Okręgowy trafnie spostrzegł, że tylko dwa okna, łukowe, dotknięte są wadą istotną, uzasadniającą odstąpienie od umowy w tej części. Brak było jakichkolwiek podstaw faktycznych i prawnych, aby wszystkie zamówione przez skarżącą okna i drzwi traktować łącznie jako nierozzerwalną całość, w sytuacji gdy każde z zamówionych elementów był rzeczą i stanowiło samodzielny przedmiot obrotu. Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie dwóch okien łukowych pozostaje w zgodzie z przepisami art. 8 ust. 4 ustawy o sp.kon.

W odniesieniu do usterek jakie stwierdzono w siedmiu oknach zwykłych i w drzwiach, Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że były to wady nieistotne, dające

się usunąć. Wady nieistotne wykluczają odstąpienie od umowy, zamawiającemu przysługuje roszczenie o obniżenie ceny (art. 8 ust. 4 zd.1 in fine ustawy). Koszt usunięcia tych wad biegła określiła na 2.100 zł. Ponieważ pozwana wad tych nie usunęła, wątpliwość budzi oddalenie powództwa w tej części. Wskazywanie w skardze, że zwrotowi podlega całe uiszczzone przez skarżącą wynagrodzenie jest oczywiście nietrafne, nie ma bowiem ku temu podstawy prawnej, przy czym skarżąca nie dostrzega, że odstąpienie od umowy nie tylko rodzi po stronie przyjmującego zamówienie obowiązek zwrotu otrzymanego wynagrodzenia ale po stronie zamawiającego powstaje obowiązek zwrotu wadliwego towaru (art. 494 k.c.). W odniesieniu natomiast do kwoty 2100 zł, biorąc pod uwagę opinię biegłej o usuwalności i nieistotności reszty wad, skarżąca powinna była w toku procesu, chociażby z ostrożności procesowej, skoro twierdziła, że skutecznie odstąpiła od umowy w całości, domagać się zapłaty tej kwoty jako formy realizacji roszczenia o obniżenie ceny. Przyjmuje się bowiem, że jeżeli wynagrodzenie zostało zapłacone w całości, realizacja roszczenia o obniżenie ceny może nastąpić przez żądanie zwrotu części zapłaconej kwoty. Biorąc jednak pod uwagę, że roszczenie o obniżenie ceny jest roszczeniem samoistnym, z punktu widzenia procesowego powinno być w procesie zgłoszone, co jednak w sprawie nie nastąpiło. W tej sytuacji wątpliwość co do prawidłowości oddalenia powództwa w zakresie kwoty 2.100 zł nie przedstawia się jako oczywista i nie powoduje, że oddalenie powództwa w tej części oznacza niezgodność wyroku z prawem w taki sposób w jaki pojęcie to należy rozumieć na gruncie art. 424¹ k.p.c., o czym była mowa na wstępie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego pozwanej w postępowaniu przed Sądem Najwyższym należnych jej od powódki orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

